

Српско археолошко друштво

Народни музеј Панчево

НАРОДНИ МУЗЕЈ
ПАНЧЕВО

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

ХЛI СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Панчево, 31. мај - 2. јун 2018. године

Програм, извештаји и апстракти

135 ГОДИНА СРПСКОГ АРХЕОЛОШКОГ ДРУШТВА

Панчево 2018

Организациони одбор скупа

Саша Павлов, градоначелник Града Панчева

Немања Ротар, члан Градског већа Града Панчева задужен за културу и омладину

Мирослав Бирцлин, директор, Народни музеј Панчево

Јелена Ђорђевић, Народни музеј Панчево

мр Војислав Ђорђевић, Народни музеј Панчево, секретар Српског археолошког друштва

Богдана Опачић, Завод за проучавање културног развитка, председик УО Народног музеја Панчево

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

проф. др Ненад Н. Тасић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд

dr Mario Novak, Institut za antropologiju, Zagreb, Hrvatska

др Кристина Шарих, Рударско-геолошки факултет, Универзитет у Београду

доц. др Дејан Радичевић, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Народни музеј Панчево

За издавача: Адам Црнобрња и Мирослав Бирцлин

Штампа: Studio M, Beograd

Тираж: 200

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-07-6

XLI скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва финансиран је средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ

Поздравна реч.....	5
Програм LXI годишњег скупа.....	6
Извештај о раду УО САД.....	17
Извештај о финансијском пословању САД.....	22
Предлог финансијског плана рада САД за следећи период.....	24
Извештаји о раду секција САД.....	25
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	31
Записник са XL скупштине САД.....	33
Самостални стручњаци у култури (обавештење).....	40
Трибина: могућност проширења листе категорисаних археолошких налазишта.....	45
Резимеи.....	46
План Панчева са убележеним местима.....	118

ПОЗДРАВНА РЕЧ

Ове године навршава се 135 година од када је, давне 1883. године, основано Српско археолошко друштво. Ту годишњицу не обележавамо организовањем посебних прослава већ радно, али сматрамо да ју је вредно поменути. У деценији протеклој од последњег јубилеја који смо обележавали, Друштво је имало и лепих и тешких периода, током којих су се променила три руководства и четири председника.

Овогодишњи мали јубилеј Друштво дочекује унеколико консолидовано - са највећим бројем активних чланова од обнављања рада под старим именом 1983. године, живом издавачком делатношћу, статусом репрезентативног удружења у култури, за шта су заслужна не само руководства Друштва, већ и сви чланови који су својим активностима доприносили добром раду. Надам се да ћемо и у наредном периоду, до некога следећег јубилеја, сви заједно наставити ка заједничком оснаживању не само Српског археолошког друштва, већ и археологије као струке.

Користим прилику да се на организацији LXI годишњег скупа Српског археолошког друштва захвалимо нашим домаћинима из Народног музеја Панчево, као и нашим финансијерима, Министарству културе и информисања и Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Адам Н. Црнобрња
председник Српског археолошког друштва

ЧЕТВРТАК 31. МАЈ 2018.

- од 10h Пријављивање учесника, преузимање идентификационих картица и штампаног материјала, **НАРОДНИ МУЗЕЈ ПАНЧЕВО**, Трг Краља Петра I 7, уплата обавезне котизације од 2.500 дин за учеснике који нису чланови САД, 1.500 дин за заједничку вечеру.
- 12h **Свечано отварање скупа - НАРОДНИ МУЗЕЈ ПАНЧЕВО, Свечана сала**
Саша Павлов, градоначелник Града Панчева
Немања Ротар, члан Градског већа Панчева задужен за културу и омладину
Мирослав Бирцлин, директор, Народни музеј Панчево
др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва
- 12.30h **Отварање изложбе: АРХЕОЛОШКА ИСКОПАВАЊА НАРОДНОГ МУЗЕЈА ПАНЧЕВО У 21. ВЕКУ. Ретроспектива 2002–2017**, Сала за повремене поставке Народног музеја Панчево
- 13h *Коктел*, двориште Народног музеја Панчево
- 15h **Рад по секцијама и сесијама**
Секција за праисторијску археологију (Народни музеј Панчево, свечана сала)
Секција за класичну археологију (Културни центар Панчева, сала 3. спрат)
Сесија: производња текстила у праисторији (Народни музеј Панчево, сала за повремене поставке)

СЕКЦИЈА ЗА ПРАИСТОРИЈСКУ АРХЕОЛОГИЈУ

(секција, Д. Милановић)

15h - Народни музеј Панчево, свечана сала

Милица Митровић, ЧИЈИ САМ ЈА КОМАДИЋ? ДРУШТВЕНИ ИДЕНТИТЕТ ПОЈЕДИНАЦА КОЈИ СУ ОКРЕСИВАЛИ КАМЕН: МЕЗОЛИТ ЂЕРДАПА КАО СТУДИЈА СЛУЧАЈА

Гордана Чађеновић, АРХЕОЛОШКО ИСКОПАВАЊЕ ЛОКАЛИТЕТА ШЉИВИК У СЕЛУ СТРАГАРИ КАМПАЊА 2016. ГОДИНЕ

Југослав Пендић, Кристина Пенезић, Војислав Ђорђевић, РУТОЊИНА ГРЕДА – ПРАИСТОРИЈСКИ ВИШЕСЛОЈНИ ЛОКАЛИТЕТ КОД ИДВОРА

Драган Милановић, ПАШЊАЦИ, СЛАТИНЕ И ЗНАЧАЈ СТОЧАРСТВА У НАСЕЉИМА 5. МИЛЕНИЈУМА ПРЕ Н. Е. НА ЦЕНТРАЛНОМ БАЛКАНУ

Драган Милановић, ПРОСТОРНИ РАСПОРЕД И ТЕРИТОРИЈАЛНОСТ НАСЕЉА 5. МИЛЕНИЈУМА ПРЕ Н. Е. НА ЦЕНТРАЛНОМ БАЛКАНУ

Дискусија / Discussion

Момир Церовић, Милош Јевтић, РОНДЕЛА ИЗ РАНОГ ЕНЕОЛИТА НА ЛОКАЛИТЕТУ ШАНЧИНА У ДЕСИЋУ КОД ШАПЦА АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА 2017. ГОДИНЕ

Игор Јовановић, ПРАИСТОРИЈСКИ НАЛАЗИ СА АРХЕОЛОШКОГ ЛОКАЛИТЕТА МАРКОВ КАМЕН У ДОЊОЈ БЕЛОЈ РЕЦИ КОД БОРА

Ненад Јончић, ИКРУСТОВАНА КЕРАМИКА НА ТЕРИТОРИЈИ НОВОГ САДА, НОВИ ПОДАЦИ

Jovan Koledin, ZAŠTO BOSI PLEŠE SALMA NAJEK?

Огњен Младеновић, НОВИ НАЛАЗ БРОНЗАНЕ ШАРНИРСКЕ
ФИБУЛЕ ИЗ ОКОЛИНЕ СВРЉИГА

Marija Ljuština, Teodora Radišić, LATENSKO POLJOPRIVREDNO
ORUĐE OD GVOŽĐA U VOJVODINI

Дискусија / Discussion

СЕКЦИЈА ЗА КЛАСИЧНУ АРХЕОЛОГИЈУ

(секција, Н. Гавриловић Витас)

15h - Културни центар Панчева, сала 3. спрат

Адам Н. Црнобрња, КАСНОАНТИЧКА ГРОБНИЦА НА НЕКРО-
ПОЛИ ГЛАВЧИНЕ, КОСМАЈСКА РУДНИЧКА ОБЛАСТ

Мирослав Б. Вујовић, ДЕО МУЗИЧКОГ ИНСТРУМЕНТА ИЗ
СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ

Војислав Ђорђевић, Јелена Ђорђевић, ХОРИЗОНТИ АНТИЧ-
КОГ НАСЕЉА „ЦИГЛАНА“ У ДОЛОВУ. КА УТВРЂИВАЊУ
ХРОНОЛОГИЈЕ АНТИЧКОГ ПЕРИОДА У БАНАТУ

Љубиша Васиљевић, КУЛТОВИ РИМСКИХ БОЖАНСТАВА
ИЈАТРИЧКОГ И СОТЕРОЛОШКОГ КАРАКТЕРА У ОКРУ-
ЖЕЊУ ТЕРМАЛНИХ ИЗВОРА У СРБИЈИ

Дискусија / Discussion

Предраг Пејић, ОКО ПРОВИНЦИЈСКЕ ГРАНИЦЕ ГОРЊЕ МЕ-
ЗИЈЕ И ТРАКИЈЕ

Душан Рашковић, АРХЕОЛОШКА ТОПОГРАФИЈА ГОРЊЕГ
ТОКА РИЈЕКЕ КРКЕ И ПРЕДРИМСКИ БУРНУМ И ПРОМОНА

Надежда Гавриловић Витас, РИТУАЛНЕ РАДЊЕ И ТЕОЛОГИЈА
КУЛТА ЈУПИТЕРА ДОЛИХЕНА: ПРИЛОГ ТУМАЧЕЊУ КУЛ-
ТА КРОЗ ИКОНОГРАФИЈУ ТРОУГАОНИХ ВОТИВНИХ КУЛТ-
НИХ ПЛОЧА

Јасминка Богић, КЕРАМИКА ИЗ ОТПАДНЕ ЈАМЕ СА ЛОКАЛИТЕТА ТИМАСУМ МАЈУС. ТИПОЛОШКА И ФУНКЦИОНАЛНА АНАЛИЗА И СЕКУНДАРНА УПОТРЕБА

Дискусија / Discussion

СЕСИЈА: ПРОИЗВОДЊА ТЕКСТИЛА У ПРАИСТОРИЈИ

(сесија, Ђ. Обрадовић, М. Свилар)

15h - Народни музеј Панчево, сала за повремене поставке

Ђурђа Обрадовић, ЛАНЕНО УЉЕ ИЛИ ВЛАКНО – УПОТРЕБА ЛАНА У НЕОЛИТУ

Marija Svilar, GRNČARIJA I TEKSTIL U KASNOM NEOLITU

Селена Витезовић, ОБРАДА ТЕКСТИЛА У НЕОЛИТУ: ШТА КАЖУ КОШТАНЕ АЛАТКЕ?

Јулка Кузмановић Цветковић, ФИГУРИНЕ – МОДА У ПЛОЧНИКУ

Дискусија / Discussion

Miloš Jevtić, Olivera Ninčić, O KERAMIČKIM PRIŠLJENCIMA IZ MLAĐE PRAISTORIJE I OSTACIMA DRVENOG VRETENA SA ŽIDOVARA

Marko Dizdar, Marija Ljuština, O PRELJAMA I VEZILJAMA KOJE POČIVAJU NA NEKROPOLI ZVONIMIROVO-VELIKO POLJE

Ана Смук, ПРОИЗВОДЊА ЛАНЕНОГ ПЛАТНА - ЕТНОГРАФСКИ И ИСТОРИЈСКИ ИЗВОРИ

Olivera Ninčić, REKONSTRUKCIJA RAZBOJA SA TEGOVIMA IZMEĐU IDEALNOG MOMENTA I VARIJABLI

Дискусија / Discussion

ПЕТАК 1. ЈУН 2018.

9.30–12,30h Рад по секцијама и сесијама

Секција за за средњовековну археологију (Народни музеј Панчево, сала за повремене поставке)

Секција за Биоархеологију (Културни центар Панчева, сала 3. спрат)

Сесија: археометрија у служби српске археологије (Градска библиотека Панчево, читаоница 1. спрат)

Сесија: XX година нових истраживања Винче - Бело брдо (Народни музеј Панчево, свечана сала)

12.30h Одржавање XLI редовне Скупштине САД (Народни музеј Панчево)

Маја Ђорђевић, ТРИБИНА: МОГУЋНОСТ ПРОШИРЕЊА ЛИСТЕ КАТЕГОРИСАНИХ АРХЕОЛОШКИХ НАЛАЗИШТА

14h **Пауза**

16h **Наставак рада по секцијама и сесијама**

20h **Заједничка вечера**

СЕКЦИЈА ЗА ЗА СРЕДЊОВЕКОВНУ АРХЕОЛОГИЈУ (секција, Б. Микић Антонић)

9,30h - Народни музеј Панчево, сала за повремене поставке

Јасминка Богић, Огњен Младеновић, ДОСАДАШЊА ИСТРАЖИВАЊА ЛОКАЛИТЕТА БАЊИЦА У ОПШТИНИ СВРЉИГ

Душан Рашковић, АРХЕОЛОГИЈА НА ФЕЈСБУКУ И ПРИМЕРИ
ГЕРМАНСКИХ НАЛАЗА У СРЕМУ

Јелена Ђорђевић, Војислав Ђорђевић, РАНОСРЕДЊОВЕКОВНО
НАСЕЉЕ И ГРОБЉЕ „ЛИВАДЕ“ КОД ПАНЧЕВА. КА УТВРЂИ-
ВАЊУ ХРОНОЛОГИЈЕ РАНОСРЕДЊОВЕКОВНОГ ПЕРИОДА
У СРПСКОМ БАНАТУ

Мирко Бабић, АРХЕОЛОШКИ ОСТАЦИ НЕМАЊИЋКИХ ЗА-
ДУЖБИНА ЗАПАДНО ОД ДРИНЕ

Марин Бугар, ЈОШ ЈЕДАН ЗДРАВИЊСКИ НАДГРОБНИК

Марија Каличанин – Крстић, Бојана Шаренац, АРХЕОЛОШКА
ИСТРАЖИВАЊА НА ЛОКАЛИТЕТУ ЦРКВИНА У КАМЕНИ-
ЦИ

Дискусија / Discussion

Емина Зечевић, ЗАОВИНЕ КОД БАЈИНЕ БАШТЕ – СОНДАЖ-
НА АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА У 2017. ГОДИНИ

Татјана Михаиловић, ИСТРАЖИВАЊЕ ДВЕ ЦРКВЕ У ОКОЛИ-
НИ БАЉЕВЦА НА ИБРУ

Nadezhda Kecheva, ARCHAEOLOGICAL MAP OF
BULGARIA – GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEMS IN
ARCHAEOLOGICAL FIELD SURVEYS

Јелена Ђорђевић, Војислав Ђорђевић, ИСТОРИЈАТ ИСТРАЖИ-
ВАЊА СРЕДЊОВЕКОВНИХ НАЛАЗИШТА ОД ОСНИВАЊА
НАРОДНОГ МУЗЕЈА ПАНЧЕВО ДО ДАНАС

Ивана Грујић, СТАРИ ГРАД ТРЕБИЊЕ – АРХЕОЛОШКА ИС-
ТРАЖИВАЊА

Ивана Грујић, АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА У ПОРТИ
ЦРКВЕ СВ. ГЕОРГИЈА У СОПОТНИЦИ, НОВО ГОРАЖДЕ

Дискусија / Discussion

СЕКЦИЈА ЗА БИОАРХЕОЛОГИЈУ
(секција, Н. Миладиновић-Радмиловић)
9.30h - Културни центар Панчева, сала 3. спрат

Селена Витезовић, ЛОВНО И РИБОЛОВНО ОРУЖЈЕ ОД КОШТАНИХ СИРОВИНА СА ЛОКАЛИТЕТА ВИНЧА-БЕЛО БРДО (ИСКОПАВАЊА 1930-их ГОДИНА)

Tzvetana Popova, Hanna Hristova, SUBSISTENCE ECONOMY IN THE TERRITORY OF BULGARIA: ARCHAEOBOTANICAL RECORDS OF WILD PLANTS FROM NEOLITHIC AND CHALCOLITHIC SETTLEMENTS

Ивана Живаљевић, Весна Димитријевић, Софија Стефановић, Марије Баласе (Marie Balasse), ДУЖИНА СИСАЊА КОД ТЕЛАДИ И ПОЧЕЦИ УПОТРЕБЕ КРАВЉЕГ МЛЕКА У ЉУДСКОЈ ИСХРАНИ: ПОТЕНЦИЈАЛИ ИЗОТОПСКИХ АНАЛИЗА

Mario Novak, Dženi Los, Ivor Janković, ŽIVOT I SMRT TIJEKOM NEOLITIKA NA JUGU PANONSKE NIZINE – PRELIMINARNI REZULTATI BIOARHEOLOŠKE I MOLEKULARNE ANALIZE LJUDSKIH OSTATAKA S NALAZIŠTA BELI MANASTIR-ROPOVA ZEMLJA

Марко Порчић, Софија Стефановић, Марија Кречковић, ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ И ДРУШТВЕНИ СТАТУС У МОКРИНУ: НОВИ ПОГЛЕД НА СТАРЕ ПОДАТКЕ

Јелена Марковић, Адела Новотна, Ивана Живаљевић, Сања Којић, Бојан Петровић, Аца Ђорђевић, Софија Стефановић, ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНИ ПРИСТУП АНАЛИЗИ СПАЉЕНИХ ЉУДСКИХ ОСТАКА: ПРИМЕР НЕКРОПОЛЕ СА ЛОКАЛИТЕТА КОНОПИШТЕ

Дискусија / Discussion

Тамара Павловић, Ксенија Ђукић, Марија Ђурић, СКЕЛЕТНИ МАТЕРИЈАЛ ИЗ КАСНОАНТИЧКИХ НЕКРОПОЛА НА ТЕРИТОРИЈИ БАНАТА И БАЧКЕ: НЕАДЕКВАТНА ЗАШТИТА И НЕДОВОЉНА ИСТРАЖЕНОСТ

Наташа Миладиновић-Радмиловић, Драгана Вуловић, Неда Димовски, СЛУЧАЈЕВИ ФУЗИЈЕ САКРУМА И ИЛИЈАЧНИХ КОСТИЈУ НА СРЕДЊОВЕКОВНИМ НАЛАЗИШТИМА У СРБИЈИ

Маја Миљевић, ЗДРАВСТВЕНИ ПОРЕМЕЋАЈ У РАСТУ И РАЗВОЈУ У СРЕДЊЕМ ВЕКУ: ПРИМЕР ЖЕНЕ САХРАЊЕНЕ НА ЛОКАЛИТЕТУ ЂУРИНЕ ЋЕЛИЈЕ (XV-XVII ВЕК) У ОБЛАСТИ РУДНИКА

Ксенија Ђукић, Тамара Павловић, Милорад Игњатовић, Марија Ђурић, ПОЗНАТ УЗРОК СМРТИ И НЕПОЗНАТ КОНТЕКСТ: СКЕЛЕТНИ ОСТАЦИ СА ЛОКАЛИТЕТА КОСАНЧИЋЕВ ВЕНАЦ БР. 12-16, СКЛАД 717

Илија Микић, Весна Бикић, Илија Данковић, НЕКРОПОЛА НА ЛОКАЛИТЕТУ НАД КЛЕПЕЧКОМ (КЛИЧЕВАЦ) – РЕЗУЛТАТИ АРХЕОЛОШКЕ И АНТРОПОЛОШКЕ АНАЛИЗЕ

Дискусија / Discussion

СЕСИЈА: АРХЕОМЕТРИЈА У СЛУЖБИ СРПСКЕ АРХЕОЛОГИЈЕ **(сесија, К. Шарић)**

9,30h - Градска библиотека Панчево, читаоница 1. спрат

Владица Цветковић, Кристина Шарић, Јосип Шарић, СИРОВИНЕ ЗА ИЗРАДУ ОКРЕСАНИХ АРТЕФАКАТА ИЗ ЛЕПЕНСКОГ ВИРА: ОД РУТИНСКЕ ПЕТРОГРАФСKE ОДРЕДБЕ ДО САГЛЕДАВАЊА ГЕОЛОШКОГ КОНТЕКСТА

Вера Богосављевић Петровић, Дивна Јовановић, ИЗ УГЛА ПЕТРОАРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА О ЦИРКУЛАЦИЈИ КАМЕНИХ СИРОВИНА У НЕОЛИТУ ЦЕНТРАЛНОГ БАЛКАНА

Младен Јовичић, Владица Цветковић, Кристина Шарић, АРХЕОМЕТРИЈСКА СТУДИЈА ЖРВЊЕВА ИЗ АНТИЧКОГ ПЕРИОДА СА ТЕРИТОРИЈЕ СРБИЈЕ

Зоран Миладиновић, ПРИМЕНА НЕДЕСТРУКТИВНИХ МЕТОДА ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ ЈУВЕЛИРСКОГ КАМЕНА У АРХЕОЛОГИЈИ

Кристина Шарић, Сузана Ерић, Весна Бикић, ПРИМЕНА МИНЕРАЛОШКО-ПЕТРОЛОШКЕ АНАЛИЗЕ У ПРОУЧАВАЊУ КЕРАМИКЕ КРОЗ ПРИМЕР ИСПИТИВАЊА СРЕДЊОВЕКОВНЕ КЕРАМИКЕ ИЗ МАНАСТИРА СТУДЕНИЦА

Драгана Антоновић, Момир Вукадиновић, ГЕОФИЗИЧКА ИСТРАЖИВАЊА ДОЊЕГ ДЕЛА ПРАИСТОРИЈСКОГ РУДНИКА ПРЉУША – МАЛИ ШТУРАЦ

Дискусија / Discussion

Michael Mlyniec, RECONSTRUCTING THE EARLIEST EVIDENCE FOR COPPER SMELTING? EVIDENCE FROM THE MORAVA VALLEY, SERBIA

Thomas, P., Derikonjić, S., Pendić, J., Schapals, F., Jablanović, A., Koszczinski, K., Heil, N., Roberts, B. W., Marić, M., Rehren, Th., Stöllner, T., Radivojević, M., ЈАРМОВАЦ – ЦУРАК: ПРАИСТОРИЈСКИ (КАС-НОХАЛКОЛИТСКИ) РУДНИК БАКРА У ПРИБОЈУ

Велибор Кагић, XRF АНАЛИЗЕ СРЕБРНИХ ПРЕДМЕТА ИЗ ХУМКЕ У ВЕЛИКОЈ КРСНИ КОД МЛАДЕНОВЦА

Слободан Богојевић, Катарина Дмитровић, Бојан Костић, SEM – EDS АНАЛИЗА ОДАБРАНИХ ФРАГМЕНАТА ГВОЗДЕНИХ ДЕЛОВА ТОЧКОВА КОЛА СА ЛОКАЛИТЕТА УМКЕ У АТЕНИЦИ КОД ЧАЧКА

Алена Здравковић, Милорад Игњатовић, РЕВИЗИЈА МИНЕРАЛОШКЕ КАРАКТЕРИЗАЦИЈЕ АНТИЧКИХ ГЕМА ПРИМЕНОМ НЕДЕСТРУКТИВНИХ МИНЕРАЛОШКИХ ИНСТРУМЕНТАЛНИХ МЕТОДА

Предраг Вулић, Весна Матовић, Драгана Рогић, САВРЕМЕНА АРХЕОМЕТРИЈСКА ИСПИТИВАЊА РИМСКИХ ЗИДНИХ СЛИКА ИЗ ВИМИНАЦИЈУМА

Дискусија / Discussion

СЕСИЈА: XX ГОДИНА НОВИХ ИСТРАЖИВАЊА

ВИНЧЕ - БЕЛО БРДО

(сесија, Н.Н. Тасић, К. Пенезић)

9.30h - Народни музеј Панчево, свечана сала

Ненад Н. Тасић, АРХЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА У ВИНЧИ III

Александра Шајновић, Милица Кашанин-Грубин, Кристина Пенезић, Сања Стојадиновић, Гордана Гајица, Бранимир Јованчићевић, ГЕОХЕМИЈСКО ИСПИТИВАЊЕ СЕДИМЕНАТА ИЗ АРХЕОЛОШКОГ НАЛАЗИШТА ВИНЧА (БЕОГРАД, СРБИЈА)

Јелена Булатовић, Кристина Пенезић, АРХЕОЗООЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА НА НАЛАЗИШТУ ВИНЧА-БЕЛО БРДО – ДОПРИНОС ПРОУЧАВАЊУ РАНОВИНЧАНСКЕ ЕКОНОМИЈЕ

Ksenija Borojević, Sarah Sherwood, MICROSTRATIGRAPHIC INVESTIGATIONS AT VINČA-BELO BRDO

Ана Ђуричић, ТЕХНОЛОГИЈА ИЗРАДЕ ПЕЋИ ИЗ КУЋЕ 01/06 СА ЛОКАЛИТЕТА ВИНЧА – БЕЛО БРДО

Дискусија / Discussion

Ана Трипковић, Михаило Радиновић, Марко Порчић, Софија Стефановић, ТЕЛЕСНОСТ И ПРИКАЗИ ТРУДНОЋЕ У КАСНОМ НЕОЛИТУ: АНТРОПОМОРФНЕ ФИГУРИНЕ СА ЛОКАЛИТЕТА ВИНЧА - БЕЛО БРДО

Вера Богосављевић Петровић, ВИНЧА – БЕЛО БРДО ТОКОМ РАНОБАКАРНОГ ДОБА: ИЗ ПЕРСПЕКТИВЕ ОКРЕСИВАЊА КАМЕНИХ АРТЕФАКАТА

Стеван Ђуричић, Бранислава Лазаревић Тошовић, КОНЗЕРВАЦИЈА И РЕСТАУРАЦИЈА НА ЛОКАЛИТЕТУ ВИНЧА - БЕЛО БРДО

Милорад Игњатовић, Драгана Филиповић, Ненад Тасић, Кристина Пенезић, АРХЕОЛОГИЈА ЗА ЈАВНОСТ – 20 ГОДИНА ИСКУСТВА ПРОЈЕКТА ВИНЧА

Дискусија / Discussion

Постери:

Кристина Пенезић, ГДЕ ЈЕ БИО ДУНАВ ТОКОМ НЕОЛИТА?

Ненад Н. Тасић, Кристина Пенезић, Мирослав Марић,
ВЕРТИКАЛНА СТРАТИГРАФИЈА ВИНЧЕ

Драгана Филиповић, Драгана Перовановић, Неименовани
учесници археолошких ископавања у Винчи, ЗАМЕТАК И
ДИСЕМИНАЦИЈА АРХЕОБОТАНИЧКИХ ИСТРАЖИВАЊА У
ВИНЧИ 2001-2016.

Кристина Пенезић, Ненад Н. Тасић, Настасија Радовановић,
ВИНЧА У СТРУЧНОЈ ЈАВНОСТИ - ПУБЛИКАЦИЈЕ

СУБОТА 2. ЈУН 2018.

9h **Екскурзија**

опходни услов у проучавању модела аквизиције сировина и међусобних односа припадника познеолитских заједница. Свега 10 % сировина потиче из локалног ресурса овог насеља.

Неутронска активација је важан део аргумената за примену процеса карактеризације и један је од кључних поступака у доказивању порекла камених сировина. Предузетом неутронском активацијом узорака са рудника Лојаник (опал), из блиских насеља (Црквине) и узорака из насеља која се налазе на растојању преко 35 км удаљености (Кусовац) очекује се довољно података за уочавање система циркулације опала типа Лојаник у ранеолитским насељима јужног појаса Шумадије.

Mladen Jovičić, Arheološki institut Beograd

Vladica Cvetković, Univerzitet u Beogradu - Rudarsko-geološki fakultet

Kristina Šarić, Univerzitet u Beogradu - Rudarsko-geološki fakultet

ARHEOMETRIJSKA STUDIJA ŽRVNJEVA IZ ANTIČKOG PERIODA SA TERITORIJE SRBIJE

Proučavanje antičkih žrnjeva u evropskoj arheologiji još od 80-ih godina XX veka usko je povezano sa arheometrijskim studijama. Petrološkim odredbama sirovine od kojih su žrnjevi pravljeni moguće je odrediti kamenolome korišćene tokom antike, kao i trgovačke puteve kojima su sirovine i proizvodi bili prenošeni. Iako žrnjevi predstavljaju čest tip nalaza tokom arheoloških iskopavanja lokaliteta iz antičkog perioda sa teritorije Srbije, studije koje se bave ovom temom do sada nisu sprovedene. Cilj ovog istraživanja jeste primena arheometrijskih metoda na antičkim žrnjevima sa naše teritorije, kako bi se odredili kamenolomi korišćeni za dobijanje sirovina od kojih su žrnjevi izrađivani tokom rimskog perioda. Prvi korak bila je tipološko-hronološka, a drugi mineraloško-petrološka analiza žrnjeva. Uzorkovano je 49 žrnjeva sa Viminacijuma (prestonica provincije Gornje Mezije), 21 sa Gamzigrada (utvrđena carska palata, kasnoantičko/ranovizantijsko naselje) i tri sa Medijane (kasnoantički carski posed i vila sa peristilom). Ovim je obuhvaćen period od II do VI veka i obezbeđen različiti sociokulturni kontekst iz koga nalazi potiču. Istraživanje je podrazumevalo makroskopska ispitivanja i mikroskopsku analizu uzoraka na polarizacionom mikroskopu za propuštenu svetlost. Dobijeni rezultati ukazuju da su kao sirovina za pravljenje žrnjeva korišćene magmatske, sedimentne i metamorfne stene. Magmačke stene, od kojih su pravljeni žrnjevi korišćeni na Viminacijumu i Medijani od II do kraja IV veka, po svojim karakteristikama ukazuju na Šumadiju, na rud-

ničko-boračko-kotlenički kompleks kao moguće mesto porekla sirovine. Od kamena iz ovog područja pravljени su žrvnjevi koji su distribuirani severno do Podunavlja, kao i južno duž Pomoravlja. Žrvnjevi sa Gamzigrada izrađeni su od lokalnih stena Timočkog magmatskog kompleksa, koje potiču iz kamenoloma u neposrednoj blizini lokaliteta. Sedimentne stene zastupljene su takođe u znatnom broju primeraka među kojima dominiraju organogeni krečnjaci tipični za južni obod Panonske nizije, odnosno okolinu Beograda i dalje južno. Rezultati ukazuju da je u antičkim provincijama na teritoriji Srbije postojala organizovana proizvodnja žrvnjeva, dok se njihova distribucija obavljala dobro utvrđenim trgovačkim rutama.

Zoran Miladinović, Univerzitet u Beogradu - Rudarsko-geološki fakultet

PRIMENA NEDESTRUKTIVNIH METODA IDENTIFIKACIJE JUVELIRSKOG KAMENA U ARHEOLOGIJI

Kamen koji se koristi u izradi nakita, nakon obrade i ugradnje, ne može biti identifikovan korišćenjem standardnih geoloških metoda koje podrazumevaju njegovu destrukciju (sečenje, mlevenje itd.). Zbog toga je kao grana primenjene geologije nastala gemologija u okviru koje su se razvile praktične metode identifikacije. One juvelirski kamen (drugi kamen) mogu identifikovati a da ga ne oštete.

Identifikacija koja podrazumeva bilo kakvo degradiranje uzorka je neprihvatljiva jer snižava ili u potpunosti poništava ekonomsku vrednost koju juvelirski kamen ima. Npr. nakon identifikacije koja zahteva pulverizovanje uzorka nema mnogo zadovoljstva u saznanju da je rubin vrednosti 100.000\$ pretvoren u prah.

Nedestruktivnost ovih metoda je ono što ih čini adekvatnim za primenu i u arheologiji, a značaj im je veći kada se ima u vidu da je juvelirski kamen čest nalaz prilikom arheoloških iskopavanja. Slično kao i u gemologiji svaki destruktivni pristup arheološkom artefaktu je neprihvatljiv i uništava njegovu višestruku vrednost.

Tradicionalne gemološke metode identifikacije juvelirskog kamena obuhvataju: određivanje specifične težine (gustine), refraktometriju, spektroskopiju, polariskopiju, dihoskopiju, UV fluorescentnu analizu itd. Da bi juvelirski kamen bio pouzdano određen nije neophodno koristiti sve pomenute metode. Izbor metoda zavisi od konkretnog uzorka, a nekad je dovoljna primena samo jedne. Prednosti ovih metoda se ogledaju i u činjenici da u postupku identifikacije nema nikakve pripreme uzorka, a sami instrument i njihova eksploatacija nisu skupi.